

PASVALIO RAJONO SAVIVALDYBĖS KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBA

PASVALIO RAJONO GRŪŽIŲ VAIKŲ GLOBOS NAMŲ FINANSINIO AUDITO ATASKAITA

2011 m. gegužės 2 d. Nr. A-11
Pasvalys

IŽANGA

Vadovaudamasi Savivaldybės kontrolieriaus 2010 m. birželio 1 d. pavedimu Nr. PA-13, vyriausioji specialistė Ilma Paliukėnaitė Pasvalio rajono Grūžių vaikų globos namuose atliko finansinį auditą.

Audito tikslas – įvertinti įstaigos vidaus kontrolę, įskaitant finansų valdymą, audituojamo subjekto turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo teisėtumą ir pareikšti nepriklausomą nuomonę dėl 2010 metų metinių finansinių bei biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių ir kitų ataskaitų tikrumo ir teisingumo.

Audituojamas subjektas – Grūžių vaikų globos namai (toliau – Globos namai), adresas – Grūžių k., Pasvalio r., juridinio asmens kodas – 169250587.

Audituojamu laikotarpiu Globos namams vadovauja direktorė Danutė Kazickienė, vyr. finansininku iki 2011 m. vasario 7 d. dirbo Antanas Šeronas, nuo 2011 m. balandžio 11 d. Ilona Baltrušičienė.

Ši audito ataskaita yra sudėtinė išvadų, teikiamų Savivaldybės tarybai dėl pateiktų tvirtinti savivaldybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio, dėl metinės Savivaldybės biudžeto įvykdymo apyskaitos, dėl Savivaldybei nuosavybės teise priklausančio ir patikėjimo teise valdomo valstybės turto statistinių ataskaitų, dalis.

Audito ataskaita pateikia tik audito metu atliktus ir nustatytus dalykus, o nepriklausoma nuomonė apie metinius finansinių bei biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinius ir kitas ataskaitas, Savivaldybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumą ir jų naudojimą įstatymų nustatytiems tikslams pateikiama audito išvadoje.

AUDITO APIMTIS IR METODAI

Pasvalio rajono Grūžių vaikų globos namai – tai stacionari socialinių paslaugų įstaiga, teikianti globos, rūpybos, ugdymo ir socialines paslaugas be tėvų globos likusiems vaikams, kuriems nustatyta laikinoji ar nuolatinė globa.

2010 metais Globos namuose globojami 42 vaikai. Savivaldybės tarybos sprendimu¹ Globos namams patvirtintas didžiausias leistinas pareigybių (etatu) skaičius 28. 2010 m. gruodžio 31 d. Globos namuose buvo užimtos 26 pareigybės, dirbo 27 darbuotojai.

Audito metu vertinome Globos namų 2010 metų metinių ataskaitų rinkinį: **metines finansines ataskaitas** – padinę finansinės būklės ataskaitą, finansinės būklės ataskaitą pagal 2010-12-31 duomenis (2-ojo VSAFAS „Finansinės būklės ataskaita“ 2 priedas), Veiklos rezultatų ataskaitą pagal 2010-12-31 duomenis (3-iojo VSAFAS „Veiklos rezultatų ataskaita“ 1 priedas), Grynojo turto pokyčių ataskaitą pagal 2010-12-31 duomenis (4-ojo VSAFAS „Grynojo turto pokyčių ataskaita“ 1 priedas), Pinigų srautų ataskaitą pagal 2010-12-31 duomenis (5-ojo VSAFAS „Pinigų srautų ataskaita“ 2 priedas), 2010 m. finansinių ataskaitų aiškinamąjį raštą (6-ojo VSAFAS „Finansinių ataskaitų aiškinamasis raštas“); **metines biudžeto vykdymo ataskaitas** – Įmokų į biudžetą, skiriamų specialiosioms programoms finansuoti 2010-12-31 ataskaita (forma Nr.1), Biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo 2010-12-31 ataskaita (forma Nr. 2), finansinės nuomos (lizingo) ir pirkimo išsimokėtinai įsipareigojimų 2010-12-31 ataskaita (forma Nr. 3), Debetinio ir kreditinio įsiskolinimo 2010-12-31 ataskaita (forma Nr.4) ir aiškinamasis raštas.

Patvirtintame Pasvalio rajono savivaldybės biudžete² Globos namams skirta 577,3 tūkst. Lt asignavimų. 222,5 tūkst. Lt asignavimų skirta išlaidoms, 354,8 tūkst. Lt darbo užmokesčiui, turtui įsigyti lėšų nebuvo skirta. Po patikslinimų³ Globos namams buvo skirta 590,2 tūkst. Lt asignavimų, iš jų išlaidoms – 217,2 tūkst. Lt, 373,0 tūkst. Lt – darbo užmokesčiui, turtui įsigyti lėšų nebuvo skirta.

Globos namai vykdė dvi programas: valstybės deleguotų funkcijų programą 4.1.2.1. „Bendri darbo reikalai“; Savivaldybės biudžeto lėšų programą 10.9.1.1. „Kitos socialinės apsaugos ir rūpybos įstaigos bei priemonės“. Globos namų direktorius 2010 m. vasario 24 d. visoms programoms patvirtino sąmatas. Tikslinant asignavimus buvo tikslinamos ir sąmatos.

2010 metais Globos namams iš Finansų skyriaus buvo pervesta 581,9 tūkst. Lt, t.y. 98,6 proc. patvirtintų asignavimų. Be to Globos namai iš Pasvalio rajono savivaldybės administracijos

¹ Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2007 m. gruodžio 20 d. sprendimas Nr. T1-240 „Dėl didžiausio leistino pareigybių (etatu) skaičiaus socialinių paslaugų įstaigose patvirtinimo“.

² Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2010 m. vasario 10 d. sprendimas Nr. T1-21.

³ Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2010 m. gegužės 26 d. sprendimas Nr. T1-126, 2010 m. lapkričio 3 d. sprendimas Nr. T1-228, 2010 m. gruodžio 22 d. sprendimas Nr. T1-267.

3 Grūžių vaikų globos namų finansinio audito ataskaita

Socialinės paramos skyriaus gavo 198,3 tūkst. Lt globos (rūpybos) išmokų vaikui programai 10.04.01.40 „Kitos socialinės paramos išmokos“.

2010 metų Globos namų kasinių išlaidų struktūra pagal ekonominę klasifikaciją sudaro: darbo užmokesčio ir socialinio draudimo kasinės išlaidos 502,1 tūkst. Lt arba 86,3 procento nuo visų išlaidų, prekių ir paslaugų naudojimo – 79,8 tūkst. Lt arba 13,7 procento nuo visų išlaidų.

Globos namai 2010 metų pabaigai turėjo turto (likutine verte) už: 270,0 tūkst. Lt – ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo; 12,6 tūkst. Lt – atsargų.

Įstaigos kreditorinis įsiskolinimas metų pabaigoje sumažėjo nuo 13,5 tūkst. Lt iki 1,6 tūkst. Lt. Debitorinės skolos 2010 m. pabaigai sudarė 1,8 tūkst. Lt.

Finansinis auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus⁴, siekiant gauti pakankamą užtikrinimą, kad finansinėse ataskaitose nėra reikšmingų iškraipymų, o Savivaldybės lėšos ir turtas valdomi, naudojami ir jais disponuojama teisėtai ir ekonomiškai. Visiškas užtikrinimas neįmanomas dėl įgimtų vidaus kontrolės apribojimų ir to fakto, kad audito metu buvo taikoma atranka ir nebuvo tikrinti visi (100 %) ūkiniai įvykiai, sudaryti sandoriai ir ūkinės operacijos.

Auditui taikyti du kiekybinio reikšmingumo lygiai:

- 2 proc. visų kasinių išlaidų (11,6 tūkst. Lt) – didžiausia priimtina klaidų suma, naudojama vertinant, ar nustatytos pavienės klaidos arba jų visuma rodo, kad biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys, kuriose yra nurodytos išlaidos, visais reikšmingais atžvilgiais teisingos;

- 2 proc. visų gautų finansavimo sumų (15,7 tūkst. Lt) – didžiausia priimtina klaidų suma, naudojama vertinant, ar nustatytos pavienės klaidos arba jų visuma rodo, kad finansinių ataskaitų rinkinyje, kuriose nurodyti duomenys apie turtą ir įsipareigojimus, visais reikšmingais atžvilgiais yra teisingos.

Be to, vertintas kokybinis kiekvienos nustatytos klaidos reikšmingumas.

Audito proceso planavimo etape buvo susipažinta su įstaigos veiklą reglamentuojančiais teisės aktais, susipažinta su audituojamo subjekto veikla, struktūra ir apskaitos sistema, nustatyti rizikos veiksniai, galintys turėti įtakos finansinei atskaitomybei.

Atlikus vidaus kontrolės aplinkos tyrimą, nustatyta, kad dėl mažo įstaigos apskaitos darbuotojų skaičiaus nėra galimybės pilnai įdiegti vidaus kontrolės procedūrų, todėl nuspręsta atlikti tik savarankiškas audito procedūras. Pagal sudarytas audito programas atlikome savarankiškas audito procedūras šiose srityse: ilgalaikio turto, atsargų, darbo užmokesčio ir socialinio draudimo įmokų, prekių ir paslaugų naudojimo išlaidų.

Audito metu surinkta pakankamai įrodymų nepriklausomai finansinio audito nuomonei pareikšti.

⁴ Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus 2002 m. vasario 21 d. įsakymas Nr. V-26 „Dėl valstybinio audito reikalavimų patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).

Šioje audito ataskaitoje vartojamos sąvokos: **VSAFAS** – viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartas; **VSS** – viešojo sektoriaus subjektas.

PASTEBĖJIMAI, IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

DARBO SANTYKIAI

Globos namų darbuotojų darbo užmokestis nustatomas vadovaujantis Biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbuotojų darbo apmokėjimo tvarka⁵, socialinių darbuotojų – Socialinį darbą dirbančių darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos aprašu⁶, pedagoginių darbuotojų (psichologui, specialiajam ir socialiniam pedagogams) – dar ir Švietimo įstaigų darbuotojų ir kitų įstaigų pedagoginių darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos aprašu⁷. Biudžetinių įstaigų darbuotojų darbas apmokamas taikant koeficientus, kurių pagrindu imama Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtinta bazinė mėnesinė alga (bazinis valandinis atlygis). Biudžetinės įstaigos darbuotojų darbo užmokestį sudaro: tarnybinis atlyginimas ar tarifinis atlygis (koeficientais), padaugintas iš bazinės mėnesinės algos dydžio; tarnybinio atlyginimo priedai; priemokos; vienkartinės pinigines išmokos, skirtos darbuotojams skatinti. Globos namų socialiniams darbuotojams (socialiniams, pedagoginiams ir kitiems) darbo užmokestis mokamas iš savivaldybės biudžeto lėšų.

Patikrinus tarnybinių atlyginimų nustatymo teisingumą, nustatyta:

1. Darbo kodekso⁸ 120 straipsnio 3 dalimi, keičiant darbo apmokėjimo sąlygas, sumažinti darbo užmokestį be darbuotojo raštiško sutikimo negalima, 203 straipsnio nuostatomis, kai nustatomos naujos darbo apmokėjimo sąlygos, darbdavys turi raštu pranešti darbuotojams ne vėliau kaip prieš vieną mėnesį iki jų įsigaliojimo.

Direktorius įsakymu⁹ Globos namų darbuotojams nustatyti sumažinti 5 proc. tarnybinių atlyginimų koeficientai 2010 metams.

Nesivadovaujant Darbo kodekso nuostatomis, nesant išankstinio pranešimo ir darbuotojo raštiško sutikimo, buvo pakeistos darbuotojų darbo apmokėjimo sąlygos.

2.1. Biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos nuostatomis, darbininkams nustatytas tarnybinio atlyginimo koeficientų intervalas nuo 6,56 iki 6,6; aukštos

⁵ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1993 m. liepos 8 d. nutarimas Nr. 511 „Dėl Biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos tobulinimo“ (Žin., 1993, Nr. 28-655; 2005, Nr. 80-2904; 2008, Nr. 150-6101; 2009, Nr. 100-4185).

⁶ Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2009 m. sausio 20 d. įsakymas Nr. A1-22 „Dėl socialinį darbą dirbančių darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

⁷ Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2009 m. gruodžio 14 d. įsakymas Nr. ISAK-2711 (Žin., 2009, Nr. 150-6739).

⁸ Lietuvos Respublikos Darbo kodeksas (Žin., 2002, Nr.64-2569).

⁹ Grūžių globos namų direktoriaus 2010 m. sausio 8 d. įsakymas Nr. V-6 „Dėl darbuotojų etatų ir koeficientų tvirtinimo“.

kvalifikacijos darbininkams, dirbantiems atsakingus darbus, galima nustatyti tarnybinį atlyginimą iki 8,8 koeficiento.

Globos namų darbuotojams (skalbėjui - 8,8 (nuo 2010-01-01 sumažintas iki 8,36); darbininkui – 7,5 (nuo 2010-01-01 sumažintas iki 7,12); virtuvės darbininkui – 8,8 (nuo 2010-01-01 sumažintas iki 8,36); virėjams -8,8 (nuo 2010-01-01 sumažintas iki 8,36) nustatyti didesni nei 6,56 – 6,6 tarnybinio atlyginimo koeficientai. Globos namų direktorius nepateikė dokumentų pagrindžiančių šių darbuotojų aukštą kvalifikaciją, todėl šiems darbuotojams nepagrįstai nustatyti per dideli tarnybinių atlyginimų koeficientai. Mažesnis nei minimalus tarnybinio atlyginimo koeficientas 6,56 neteisėtai nustatytas kompiuterių specialistui – 5,93, batsiuvei – 6,25.

Audito metu įstaigos vadovas atsižvelgė į išankstinio tyrimo rašte pateiktus pastebėjimus, skalbėjai, darbininkui ir virtuvės darbininkui nuo 2010 m. gruodžio 1 d. sumažino tarnybinių atlyginimų koeficientus iki 6,6. Kompiuterių specialistui ir batsiuvei koeficientai pakeisti, darbo užmokestis perskaičiuotas.

2.2. Direktorius išsakymu¹⁰ patvirtinta ūkvedžio pareiginė instrukcija. Pareiginėje instrukcijoje ūkvedžiui numatytos funkcijos atitinka Lietuvos darbo rinkos mokymo tarybos prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos sudarytame Lietuvos profesijų klasifikatoriuje numatytoms tarnautojo funkcijoms, todėl ši pareigybė priskirtina tarnautojų kategorijai (5121 kodas). Tarnautojų darbo užmokesčio koeficiento intervalas 6,56 – 9 bazinės mėnesinės algos dydžiais.

Globos namuose ūkvedžio pareigybė nepagrįstai priskirta įstaigų ir organizacijų vadovų pavadojų kategorijai ir nustatytas tarnybinio atlyginimo koeficientas 13,0 (nuo 2010 m. sausio 1 d. sumažintas iki 12,35).

Audito metu įstaigos vadovas atsižvelgė į išankstinio tyrimo rašte pateiktus pastebėjimus, Direktorius išsakymu¹¹ ūkvedžio pareigybė pakeista į pavadojo ūkio reikalams pareigybę.

2.3. Vadovaujantis Socialinį darbą dirbančių darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos aprašu, socialinį darbą dirbančių darbuotojų tarnybinio atlyginimo koeficiento dydis priklauso nuo išsimokslinimo ir socialinio darbo stažo ir suteiktos ar nesuteiktos kvalifikacinės kategorijos.

Globos namų trims socialinių darbuotojų padėjėjams nustatytas per mažas tarnybinio atlyginimo koeficientas, kuris yra mažesnis nei Socialinį darbą dirbančių darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos aprašu patvirtinti minimalūs koeficientai.

Audito metu įstaigos vadovas atsižvelgė į išankstinio tyrimo rašte pateiktus pastebėjimus, socialinių darbuotojų padėjėjams nuo 2011 m. sausio 1 d. nustatė tarnybinio atlyginimo koeficientus vadovaujantis teisės aktais.

¹⁰ Grūžių globos namų direktoriaus 2009 m. vasario 9 d. įsakymas Nr. 14;

¹¹ Grūžių globos namų direktoriaus 2010 m. gruodžio 6 d. įsakymas Nr. K-21.

Globos namų darbuotojams nustatyti nepagrįstai aukšti arba žemi tarnybinių atlyginimų koeficientai.

3. Išankstinio tyrimo raštuose buvo pateikta daug pastabų, pažeidimų ir neatitikimų dėl neteisingai apskaičiuoto darbo užmokesčio: taikytas neteisingas tarnybinio atlyginimo koeficientas, neteisingai apskaičiuojamas darbo užmokestis už darbą naktį ir švenčių dienomis, nesant pagrindo priskaičiuoti priedai, neteisingai arba neapskaičiuoti direktoriaus įsakymu skirti priedai, neteisingai apskaičiuojamas darbo užmokestis už dirbtas dienas, neatsižvelgiama į nedirbtą laiką dėl ligos, neteisingai apskaičiuotas darbo užmokestis už mokymosi atostogas viršijančias 30 kalendorinių dienų, neteisingai nustačius atostogų darbo dienų skaičių, klaidingai apskaičiuoti atostoginiai, neteisingai apskaičiuotas vidutinis darbo užmokestis ir kt.

Audito metu vyr. finansininkas ištaisė tik dalį neatitikimų išdėstytų išankstinio tyrimo rašte. Apie 70 proc. darbuotojams priskaičiuoto darbo užmokesčio apskaičiuota neteisingai.

Apie 70 procentų Globos namų darbuotojų darbo užmokesčio apskaičiuota neteisingai.

4. Darbo kodekso 201 straipsnio nuostatomis, darbo užmokestis mokamas ne rečiau kaip du kartus per mėnesį, o jei yra raštiškas darbuotojo prašymas, - kartą per mėnesį. Darbuotojų darbo sutartyse numatyta, kad atlyginimai Globos namuose mokami 2 ir 20 mėnesio dienomis.

Darbo užmokestis darbuotojams mokamas vieną kartą per mėnesį, tačiau Globos namai nepateikė darbuotojų raštiškų prašymų dėl darbo užmokesčio mokėjimo vieną kartą per mėnesį. Nustatyta, kad darbo užmokestis darbuotojams išmokamas nesilaikant Darbo sutartyje nustatytų terminų. Paprastai darbo užmokestis darbuotojams už einamąjį mėnesį pervedamas paskutinėmis mėnesio dienomis. Be to audito metu nustatyta, kad vyr. buhalteriu atlyginimas pervedamas ankščiau nei kitiems darbuotojams: už sausio mėn. – sausio 18 d. (1000 Lt), sausio 29 d. (337,78 Lt), kitiems darbuotojams – sausio 29 d.; už vasario mėn. – vasario 24 d., kitiems darbuotojams vasario 26 d.; už kovo mėn. – kovo 10 d. (1000 Lt), kovo 26 d. (337,78 Lt), kitiems darbuotojams – kovo 31 d.; už balandžio mėn. – balandžio 27 d., kitiems darbuotojams – balandžio 30 d.; už gegužės mėn. – gegužės 17 d. (500 Lt), gegužės 26 d. (837,78 Lt), kitiems darbuotojams – gegužės 31 d.; už birželio mėn. – birželio 21 d. (1000 Lt), birželio 30 d. (337,78 Lt), kitiems – birželio 30 d.

Globos namuose darbo užmokestis mokamas nesivadovaujant Darbo kodekso ir Darbo sutarties nuostatomis.

5. Nustatyta vyr. buhalteriu permokėtų darbo užmokesčio sumų: už liepos mėn. priskaityta išmokėtina suma 1401,99 Lt, tačiau liepos 16 d. išmokėta 500 Lt ir liepos 30 d. – 1401,99 Lt, permokėta 500 Lt; rugpjūčio mėn. priskaityta išmokama darbo užmokesčio ir atostoginių suma 1967,45 Lt, rugpjūčio 4 d. išmokėta 1910,26 Lt ir rugsėjo 20 d. 541,15 Lt, permokėta 483,96 Lt. Vyr. buhalteris, taisydamas šiuos neatitikimus, gruodžio mėn. sumažino priskaičiuotą darbo užmokestį 595,91 Lt.

6. Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 27 straipsnio 9 dalies 11 punkte numatyta, kad audito metu nustatęs nusikalstamos veikos požymių savivaldybės kontrolierius apie tai praneša teisėsaugos institucijoms. Atliekant patikrinimą Pasvalio rajono Grūžių vaikų globos namuose, nustatyta nusikalstamos veikos požymių, numatytų Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 222 straipsniu „Apgaulingas apskaitos tvarkymas“, 223 straipsniu „Aplaidus apskaitos tvarkymas“ ir 300 straipsniu „Dokumentų suklastojimas ar disponavimas suklastotu dokumentu“.

Nustačius nusikalstamos veikos požymių, medžiaga perduota Pasvalio rajono apylinkės prokuratūrai.

KITI PASTEBĖJIMAI

7. Buhalterinės apskaitos įstatymo¹² 16 straipsnio nuostatomis, ūkinių operacijų ir ūkinių įvykių duomenys registruojami apskaitos registruose Apskaitos registruose ūkinės operacijos ir ūkiniai įvykiai registruojami pagal apskaitos dokumentus chronologine, sisteme, chronologine-sisteme tvarka.

Globos namuose nevedama Didžioji knyga, asignavimų, kasinių ir faktinių išlaidų knyga, nevedami globos (rūpybos) išmokų vaikams, gaunamų iš valstybės biudžeto lėšų apskaitos registrai (M/O Nr.6 –Atsiskaitymų su įvairiomis įstaigomis ir organizacijomis suvestinis žiniaraštis, M/O Nr. 2 – banko registras ir kiti). Apskaitos registrų duomenys neatitinka pirminių apskaitos dokumentų. Pvz. Darbo užmokesčio priskaitymai atliekami darbo užmokesčio priskaitymo žiniaraščiuose, apskaitos registre 5 memorialiniame orderyje tvarkoma suvestinė apskaita. Patikrinus sausio – rugsėjo mėn. darbo užmokesčio žiniaraščių, 5 memorialinio orderio duomenis apie priskaitytas išmokėtinas darbo užmokesčio sumas darbuotojams, apie mokėtiną gyventojų pajamų mokestį bei valstybinio socialinio draudimo įmokas, banko išrašus ir 2 žurnalų orderį, nustatyta neatitikimų:

➤ sausio mėn. darbo užmokesčio žiniaraščio duomenimis priskaityta 4062,52 Lt gyventojų pajamų mokesčio, 5 žurnalo orderio duomenimis – 3978,74 Lt, o valstybinei mokesčių inspekcijai pervesta - 4015,64 Lt; Neatitikimai nustatyti ir vasario, balandžio, gegužės, liepos, rugpjūčio mėn.

➤ sausio mėn. darbo užmokesčio žiniaraščio duomenimis priskaityta 15339,79 Lt valstybinio socialinio draudimo įmokų, 5 žurnalo orderio duomenimis – 14578,97 Lt, o valstybinei socialinio draudimo fondo skyriui pervesta 15235,65 Lt. Neatitikimai nustatyti ir balandžio, gegužės, rugpjūčio mėn.

➤ sausio mėn. darbo užmokesčio žiniaraščio duomenimis priskaityta 30853 Lt išmokama darbo užmokesčio darbuotojams suma, 5 žurnalo orderio duomenimis – 29203,20 Lt, savivaldybės

¹² Lietuvos Respublikos 2001 m. lapkričio 6 d. Buhalterinės apskaitos įstatymas Nr. IX-574 (Žin., 2001, Nr. 99-3515).

8 Grūžių vaikų globos namų finansinio audito ataskaita
biudžeto lėšomis išmokėta – 30665,69 Lt. Neatitikimai nustatyti ir gegužės, liepos, rugpjūčio, rugsėjo mėn.

Globos namuose apskaita tvarkoma aplaidžiai, nevedama daugelis apskaitos registru, vedamuose apskaitos registruose nustatyta daug klaidų ir neatitikimų, apskaita tvarkoma nesivadovaujant Buhalterinės apskaitos įstatymu bei VSAFAS.

8. Socialinių paslaugų finansavimo ir lėšų apskaičiavimo metodikoje¹³ nustatyta, kad globos (rūpybos) išmoka vaikui pirmiausia naudojama maitinimo išlaidoms, išlaidoms medikamentams, išlaidoms patalynei ir aprangai, transporto išlaidų daliai, susijusiai su socialinės globos teikimu, išlaidoms kitos prekės ir paslaugoms, kurios susijusios su paslaugos gavėjo poreikiais (slaugos, ugdymo, techninės pagalbos priemonės ir kita), o paskui - kitoms išlaidoms (šildymas, elektra, vandentiekis, kanalizacija, ryšių paslaugos, spaudiniai ir kita).

Audito metu nustatyta, kad Globos namams skirtos globos (rūpybos) išmokų vaikams lėšos buvo naudojamos Metodikoje nenumatytoms išlaidoms apmokėti. Vasario – gegužės mėnesiais šios išmokos buvo naudojamos kai kurių darbuotojų darbo užmokesčio išmokėjimui – 11 789 Lt; vasario–balandžio mėn. buvo mokamas gyventojų pajamų mokestis – 1 960 Lt, vasario–birželio, rugsėjo mėnesiais šios išmokos buvo naudojamos VSD įmokoms – 15 963 Lt sumokėti.

Dalis Globos namų gaunamų iš valstybės biudžeto globos (rūpybos) išmokų vaikui lėšų naudojamos Socialinių paslaugų finansavimo ir lėšų apskaičiavimo metodikoje nenumatytoms išlaidoms.

9. Vadovaujantis Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo¹⁴ 6 straipsnio 1 dalies nuostatomis, pajamų mokesčio tarifas yra 15 procentų. Įstatymo 22, 24 straipsnių nuostatomis, nekilnojamojo turto nuomos pajamos priskiriamos A klasės pajamoms, nuo kurių mokestį išskaičiuojantis asmuo privalo išskaityti pajamų mokestį ir deklaruoti valstybinei mokesčių inspekcijai nustatyta tvarka.

2007 m. sausio 3 d. Globos namai su fiziniu asmeniu sudarė garažo nuomos sutartį už 70 Lt nuomos mokestį per mėnesį. 15 procentų pajamų mokestis nuo nuomos pajamų nebuvo išskaitomas, nebuvo pervedamas ir deklaruojamas valstybinei mokesčių inspekcijai. Globos namai atsižvelgė į išankstinio tyrimo metu išdėstytas pastabas, sudarytoje garažo nuomos sutartyje¹⁵ numatė mokėtiną pajamų mokestį. 2010 m. kovo 15 d. pervesta 350 Lt nuomos mokesčio už laikotarpį 2009 m. lapkričio, gruodžio mėn., 2010 m. sausio – kovo mėn. Globos namų apskaitoje 2009 m. gruodžio 31 d. nebuvo apskaitytas kreditorinis įsiskolinimas 140 Lt. Globos namų apskaitoje užbalansinėje sąskaitoje neapskaitytas pagal nuomos sutartį naudojamas garažas.

¹³ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. spalio 10 d. nutarimas Nr. 978 „Dėl socialinių paslaugų finansavimo ir lėšų apskaičiavimo metodikos patvirtinimo“.

¹⁴ Lietuvos Respublikos 2002 m. liepos 2 d. Gyventojų pajamų mokesčio įstatymas Nr. IX-1007 (Žin., 2002, Nr. 73-3085);

¹⁵ 2010 m. gruodžio 31 d. garažo nuomos sutartis Nr. 2010/12/31.

Nuo A klasės pajamų nebuvo išskaitytas 15 proc. pajamų mokestis, nepervestas ir nedeklaruotas VMI. 2010 m. sausio 1 d. neapskaitytas kreditorinis įsiskolinimas. Nuomojamas turtas neapskaitytas nebalansinėje sąskaitoje.

10. Inventorizacijos taisyklių¹⁶ 4 punkto nuostatomis, biudžetinės įstaigos privalo inventorizuoti skolas (mokėtinas ir gautinas), išipareigojimus – ne rečiau kaip kartą per metus ir ne anksčiau kaip ataskaitinių metų lapkričio 30 dieną, maisto produktus privalo inventorizuoti ne rečiau kaip kartą per ketvirtį. Vadovaujantis 60 punkto nuostatomis, kasmet įmonės turėtų suderinti tarpusavio skolų sumas ir įforminti tai suderinimo aktu.

Globos namuose 2009, 2010 metais nebuvo atlikta skolų inventorizacija, skolos nebuvo suderintos. Globos namuose maisto produktų inventorizacija neatliekama kartą per ketvirtį.

11. Pagal Žemės įstatymo¹⁷ 15 straipsnio 1 dalies 1 punktą, Savivaldybės nuosavybėn neatlygintinai perduodami valstybinės žemės sklypai, kuriuose yra statiniai ir įrenginiai, savivaldybių įsigyti (įsigyjami) nuosavybėn pagal Valstybės turto perdavimo savivaldybių nuosavybėn įstatymą ir įstatymą „Dėl dalies valstybės turto priskyrimo ir perdavimo savivaldybių nuosavybėn“; o pagal to paties įstatymo 8 straipsnio 1 dalį, valstybinė žemė gali būti perduodama ir pagal panaudos sutartį laikinai neatlygintinai naudotis valstybės institucijoms, savivaldybėms, miškų urėdijoms, valstybinių rezervatų direkcijoms, valstybinių parkų direkcijoms, kitoms iš valstybės ar savivaldybių biudžetų išlaikomoms įstaigoms.

Globos namai naudojami valstybine žeme po Globos namų pastatais ir aplink juos. Šis valstybinės žemės sklypas įstatymų¹⁸ nustatyta tvarka yra suformuotas, įregistruotas Nekilnojamojo turto kadastre, sudaryta panaudos sutartis, įregistruota Nekilnojamojo turto registre, tačiau neapskaityta Globos namų apskaitos registruose.

Globos namai naudojami valstybinės žemės sklypu, esančiu po pastatais ir jų priklausiniais, kuris neapskaitytas Globos namų apskaitos registruose.

12. Globos namai 2010 m. vykdė valstybės deleguotų funkcijų programą 4.1.2.1. „Bendri darbo reikalai“, kuriai buvo patvirtinta¹⁹ 15,0 tūkst. Lt (sprendimu²⁰ sumažinta 9,3 tūkst. Lt). Viešųjų darbų įgyvendinimo ir finansavimo sutarties²¹ 1.1. punkte numatyta, kad darbdavys išipareigoja įgyvendinti *socialinės bei visuomeninės paskirties objektų rekonstrukcijos ir smulkaus*

¹⁶ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. birželio 3 d. nutarimas Nr. 719 „Dėl inventorizacijos taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 1999, Nr. 50-1622; 2008, Nr. 49-1822).

¹⁷ Lietuvos Respublikos 1994 m. balandžio 26 d. Žemės įstatymas Nr. I-446 (Žin., 1994, Nr. 34-620; 2004, Nr. 28-868);

¹⁸ Lietuvos Respublikos 2000 m. birželio 27 d. Nekilnojamojo turto kadastro įstatymas Nr. VIII-1764 (žin., 2000, Nr. 58-1704; 2003 Nr. 57-2530), Lietuvos Respublikos 1996 m. rugsėjo 24 d. Nekilnojamojo turto registro įstatymas Nr. I-1539 (Žin., 1996, Nr. 100-2261; 2001, Nr. 55-1948).

¹⁹ Pasvalio rajono savivaldybės tarybos sprendimas 2010 m. vasario 10 d. Nr. T1-21;

²⁰ Pasvalio rajono savivaldybės tarybos sprendimas 2010 m. gruodžio 22 d. tarybos sprendimas Nr. T1-267.

²¹ 2010 m. kovo 25 d. Viešųjų darbų įgyvendinimo ir finansavimo sutartis Nr. D-29 (pakeitimas 2010 m. balandžio 23 d. Nr. D52-14).

10 Grūžių vaikų globos namų finansinio audito ataskaita *remonto pagalbinis darbus*; 3.1. punkte savivaldybė įsipareigoja pervesti darbdaviui 50 procentų subsidijos darbo užmokesčiui už faktiškai dirbtą laiką pagal tą mėnesį galiojanti *Vyriausybės patvirtintą minimalųjį valandinį atlygį* paskaičiuoto darbo užmokesčio ir nuo šio darbo užmokesčio apskaičiuotų draudėjo privalomojo valstybinio socialinio draudimo įmokų sumos(...); 3.3. punktu savivaldybė įsipareigoja tikrinti, kaip darbdavys naudoja vešiesiems darbams skirtas lėšas ir įgyvendina viešuosius darbus.

Globos namuose darbuotojas priimtas dirbti *socialinio darbuotojo padėjėju*, bet ne Viešųjų darbų įgyvendinimo ir finansavimo sutartyje numatytiems socialinės bei visuomeninės paskirties objektų rekonstrukcijos ir smulkaus remonto pagalbinis darbus. Darbuotojui nustatytas tarnybinio atlyginimo koeficientas – 7,41, nuo birželio 11 d. priimta socialine darbuotoja nustatant 8,55 koeficientą, t.y. didesnę nei *Vyriausybės patvirtintą minimalųjį valandinį atlygį*. Šiam darbuotojui priskaičiuotas darbo užmokestis su VSD įmokomis už laikotarpį nuo 2010 m. balandžio 14 d. iki rugpjūčio 23 d. sudarė 5,6 tūkst. Lt. Visos šios lėšos pervestos iš valstybės biudžeto panaudotos darbuotojo darbo užmokesčiui išmokėti. Vešiesiems darbams iš darbo biržos gauta 1594,49 Lt lėšų, kurios nepanaudotos iki 2010 m. gruodžio 31 d. ir yra pavedimų lėšų banko sąskaitoje.

Globos namuose valstybės biudžeto lėšos naudojamos Viešųjų darbų įgyvendinimo ir finansavimo sutartyje nenumatytiems darbams, neteisėtai nustatytas didesnis nei numatyta darbo užmokesčio dydis. Savivaldybė nevykdė įsipareigojimo tikrinti, kaip darbdavys naudoja vešiesiems darbams skirtas lėšas ir įgyvendina viešuosius darbus.

BUHALTERINIŲ SĄSKAITŲ LIKUČIŲ PERKĖLIMO VERTINIMAS

13. Vadovaujantis Viešojo sektoriaus subjektų buhalterinių sąskaitų likučių perkėlimo tvarkos aprašo²² nuostatomis, pereinant prie apskaitos vedimo pagal Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartus, įstaigos turėjo senųjų buhalterinių sąskaitų likučius perkelti į naujojo sąskaitų plano sąskaitas.

Buhalterinių sąskaitų likučių perkėlimo vertinimui Globos namai pateikė buhalterinių sąskaitų likučių perkėlimo penkis priedus, kurių vertinti negalime, nes perkeliant duomenis iš vieno priedo į kitą nustatyta daug netikslumų.

Nebuvo pateikta 2009 m. Didžioji knyga, todėl negalime pasisakyti apie buhalterinių sąskaitų likučio perkėlimo ir sudarytos pradinės finansinės būklės ataskaitos teisingumą.

14. Globos namų pateikto Išlaidų sąmatų vykdymo 2010 m. sausio 1 d. balanso (toliau – Balanso) stulpelio „Likutis ataskaitinio laikotarpio pabaigoje“ 2-3 eilutėse nurodyta ilgalaikio materialaus ir nematerialaus turto įsigijimo vertė 457,3 tūkst. Lt, 51-52 eilutėse – ilgalaikio turto

²² Lietuvos Respublikos finansų ministro 2009 m. liepos 10 d. įsakymas Nr. 1K-224 „Dėl viešojo sektoriaus subjektų buhalterinių sąskaitų likučių perkėlimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

11 Grūžių vaikų globos namų finansinio audito ataskaita
nusidėvėjimo suma 147,1 tūkst. Lt, 54 eilutėje nurodyta ilgalaikio turto fondo suma 310,2 tūkst. Lt. Globos namų pateiktoje Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto 2009 m. apyskaitoje (Forma Nr. 3) nurodyti duomenys atitinka Balanso duomenis. Globos namai finansiniam auditui pateikė Ilgalaikio turto nusidėvėjimo žiniaraštį 2009 m. gruodžio mėn., kuriame nurodytos ilgalaikio turto likutinių verčių 2009-12-31 sumos neatitinka su Balanso ir Apyskaitos duomenimis 3,3 tūkst. Lt sumai.

Nebuvo pateikta 2009 m. Didžioji knyga, todėl negalime pasisakyti apie pateikto Išlaidų sąmatų vykdymo 2010 m. sausio 1 d. balanso teisingumą.

15. Metinės inventorizacijos, atliktos 2009 m. spalio 30 d., aprašų duomenimis Globos namų buhalteriniai likučiai: maisto produktai (061 sąskaita) – 3726,52 Lt, medikamentai (062 sąskaita) – 5380,89 Lt, ūkinės medžiagos (063 sąskaita) – 11873,13 Lt, kuras (064 sąskaita) – 241,98 Lt, trumpalaikis turtas (070 sąskaita) – 81 188,66 Lt. Pagal pateiktą Ataskaitą (trumpalaikio turto mėnesinė ataskaita, atsargų mėnesinė ataskaita) 2010 m. sausio 1 d. duomenis, Globos namų buhalteriniai likučiai: trumpalaikio turto – 87 418,89 Lt, ūkinių medžiagų – 4249,51 Lt. Išlaidų balanse nurodytas likutis 63,4 tūkst. Lt neatitinka apskaitos registruose nurodytų likučių 28,2 tūkst. Lt. Buhalterio teigimu, Balanse nebuvo apskaitytas trumpalaikis turtas, atsargos įsigytos iš globos (rūpybos) išmokų vaikui lėšų.

Dėl nevedamos Didžiosios knygos, dėl nevedamų apskaitos registru, negalime pasisakyti apie Išlaidų balanso duomenų teisingumą, negalime vertinti buhalterinių sąskaitų perkėlimo į naujojo sąskaitų plano sąskaitas, negalime pasisakyti apie pradinės finansinės būklės ataskaitos teisingumą.

16. Vadovaujantis Viešojo sektoriaus subjektų buhalterinių sąskaitų likučių perkėlimo tvarkos aprašo 11 punkto nuostatomis, prieš pradėdami taikyti VSAFAS, įstaiga inventorizuoja visą turtą ir įsipareigojimus pagal Inventorizacijos taisykles. 12 punkto nuostatomis, procedūros (nustatomas atiduoti ūkinis inventorių, kuris pagal VSAFAS turi būti pripažintas sąnaudomis; įvertinami pagal VSAFAS perkelti į naujojo sąskaitų plano sąskaitas likučiai; nustatomas senojo sąskaitų plano sąskaitose neregistruotas turtas, atidėjiniai, kuriuos pagal VSAFAS privaloma registruoti apskaitoje) gali būti atliekamos kartu su metine inventorizacija arba atskirai. Rezultatai įforminami laisvos formos apskaitos dokumentais: aktais, pažymomis ir kt.

Vadovaujantis **22-ojo VSAFAS** „Turto nuvertėjimas“²³ 74 punkto nuostatomis, pagal pirmosios ataskaitinio laikotarpio, kuri VSS pradeda taikyti šį standartą, dienos būklę turi būti atlikta turto inventorizacija ir įvertintas turto nuvertėjimas.

Vadovaujantis **24 –ojo VSAFAS** „Su darbo santykiais susijusios išmokos“²⁴ 36 punkto nuostatomis, VSS, taikydamas šį standartą pirmą kartą, perkeldamas pradinis likučius,

²³ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008 m. liepos 4 d. Nr. 1K-229 (Žin., 2008, Nr. 78-3083).

²⁴ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008 m. gruodžio 9 d. Nr. 1K-432 (Žin., 2008, Nr. 143-5725).

12 Grūžių vaikų globos namų finansinio audito ataskaita
inventorizuoja kiekvieno darbuotojo nepanaudotų kasmetinių atostogų dienas, kad įvertintų sukauptų nepanaudotų atostogų dienų likutį.

Globos namuose buvo atlikta metinė inventorizacija, tačiau perkeliant likučius nebuvo atliktas perkeltų sąskaitų likučių įvertinimas pagal VSAFAS: nebuvo vertintas ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto nuvertėjimas, nebuvo atlikta kiekvieno darbuotojo nepanaudotų kasmetinių atostogų dienų inventorizacija, nebuvo apskaičiuotas sukauptų atostoginių sumos.

17. Administracijos Finansų skyriui pateikta pradinė finansinės būklės ataskaita neteisinga, nes užpildyta tik ataskaitos A, B, C dalys, („Turtas“), o D, E, F, G („Finansavimo sumos, įsipareigojimai, grynojo turto ir mažumos dalis“) neužpildytos.

METINIO FINANSINIŲ ATASKAITŲ RINKINIO VERTINIMAS

18. Vadovaujantis **7-ojo VSAFAS** „Apskaitos politikos, apskaitinių įverčių keitimas ir klaidų taisymas“²⁵ 22 punkto nuostatomis, pradinė finansinės būklės ataskaita pagal VSAFAS teikiama kartu su pirmuoju tarpinių finansinių ataskaitų rinkiniu ir pirmuoju metinių ataskaitų rinkiniu.

Globos namai nepateikė pradinės finansinės būklės ataskaitos kartu su pirmuoju metinių ataskaitų rinkiniu.

Atsižvelgiant į tai, kad nepateikta pradinė finansinės būklės ataskaita, kurios duomenų negalime patikrinti dėl Globos namuose netvarkomos Didžiosios knygos ir kitų apskaitos registrų, taip pat negalime pasisakyti apie finansinės būklės ataskaitą pagal 2010 m. gruodžio 31 d. duomenis.

19. Vadovaujantis **1-ojo VSAFAS** „Informacijos pateikimas finansinių ataskaitų rinkinyje“²⁶ 39 punkto nuostatomis, viešojo sektoriaus subjektas savo apskaitos politikoje nustato savo ir (arba) pavaldžių viešojo sektoriaus subjektų apskaitoje taikytiną **reikšmingumo kriterijų**, atsižvelgdamas ir į ūkinės operacijos ar ūkinio įvykio pobūdį, ir į sumos dydį. Reikšmingumo kriterijus gali būti nustatomas kaip absoliutus arba santykinis dydis. 37 punkto nuostatomis, jeigu VSAFAS nenurodyta informacija gali būti reikšminga finansinių ataskaitų informacijos vartotojams, tokia informacija turi būti nurodoma aiškinamajame rašte.

Globos namų apskaitos politikoje nėra nustatyto reikšmingumo kriterijaus, kuriuo vadovaujantis informacija pateikiama aiškinamajame rašte.

20. **6-asis VSAFAS** „Finansinių ataskaitų aiškinamasis raštas“²⁷ nustato bendruosius finansinių ataskaitų aiškinamojo rašto sudarymo ir privalomus turinio reikalavimus, kurie padėtų

²⁵ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008 m. vasario 8 d. įsakymas Nr. 1K-058 (Žin., 2008, Nr. 20-742).

²⁶ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2009 m. gruodžio 24 d. įsakymu Nr. 1K-476 (Žin., 2008, Nr. 1-29; 2009, Nr. 157-7103);

²⁷ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008 m. rugpjūčio 18 d. įsakymu Nr. 1K-247 (Žin., 2008, Nr. 97-3756; 2009, Nr. 157-71017).

finansinių ataskaitų informacijos vartotojams suprasti viešojo sektoriaus subjekto finansines ataskaitas. Aiškinamąjį raštą sudaro šios dalys: ***bendroji dalis, apskaitos politika ir pastabos***.

Globos namai pateikto aiškinamojo rašto ***bendrojoje dalyje*** nenurodė: viešojo sektoriaus grupės, prie kurios priklauso viešojo sektoriaus subjektas; (ne) turimus filialus ar panašius struktūrinius vienetus; informacijos apie svarbias sąlygas, kuriomis veikia viešojo sektoriaus subjektas ir kurios gali paveikti tolesnę viešojo sektoriaus subjekto veiklą;

Globos namai pateikto aiškinamojo rašto ***apskaitos politikos dalyje*** nenurodė: kaip perėjimas nuo ankščiau taikytos apskaitos politikos prie VSAFAS taikymo paveikė Finansinės būklės ataskaitoje pateikiamą informaciją perėjimo prie VSAFAS dieną; ne kiekvienam finansinių ataskaitų straipsniui taikytą konkretų apskaitos principą ir tam straipsniui įvertinti taikytų apskaitinių įverčių nustatymo metodus ir būdus pagal 6-ojo standarto 12 punkto reikalavimus.

Globos namai pateikto aiškinamojo rašto ***pastabų dalyje*** nepateikė informacijos apie:

➤ ***Ilgalaikį nematerialųjį turtą***: nematerialiojo turto apskaitos politiką ir jos keitimą, taip pat kiekvienos nematerialiojo turto grupės, jei viešojo sektoriaus subjektas turi tos grupės nematerialiojo turto, naudingo tarnavimo laiką; turto, kurio kontrolę riboja sutartys ar teisės aktai, ir turto, užstatyto kaip įsipareigojimų įvykdymo garantija, likutinę vertę; turto, kuris nebenaudojamas viešojo sektoriaus subjekto veikloje, likutinę vertę; naujo turto, įsigyto perduoti, pobūdį ir balansinę vertę pagal turto grupes; per ataskaitinį laikotarpį patikėjimo teise perduoto kitiems subjektams turto likutinę vertę turto atidavimo momentu; tyrimų išlaidų sumą, pripažintą to laikotarpio sąnaudomis.

➤ ***Ilgalaikį materialųjį turtą***: turto, kurio kontrolę riboja sutartys ar teisės aktai, ir turto, užstatyto kaip įsipareigojimų įvykdymo garantija, likutinę vertę; žemės ir pastatų, kurie nenaudojami viešojo sektoriaus subjekto įprastinėje veikloje ir laikomi vien tiksliai pajamoms iš nuomos, likutinę vertę; turto pergrupavimo iš vienos turto grupės į kitą (išskyrus perkėlimą iš nebaigtos statybos ir išankstinių apmokėjimų grupės) priežastis; ilgalaikio materialiojo turto, priskirto prie žemės, kilnojamųjų ar nekilnojamųjų kultūros vertybių grupių, ar turintis kitų vertybių, paskutinę tikrosios vertės nustatymo datą; kilnojamųjų ir nekilnojamųjų kultūros vertybių ir kitų vertybių, kurių tikroji vertė buvo nustatyta remiantis draudžiamąja verte, balansinę vertę; kilnojamųjų ir nekilnojamųjų kultūros vertybių ir kitų vertybių, apskaitoje užregistruotų simboliu vieno lito verte, balansinę vertę.

➤ ***Finansinį turtą***: investicijų į viešojo sektoriaus subjekto kontroliuojamus subjektus ir asocijuotuosius subjektus; apie taikomą apskaitos politiką ir metodus, siekiant valdyti arba mažinti finansinę riziką; dėl išvestinių finansinių priemonių; apie suteiktų paskolų gražinimo terminus, gaunamas palūkanas, paskolų valiutas ir gautus užstatus; finansinio turto, išreikšto užsienio valiutomis, balansines vertes paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną pagal reikšmingas finansinio

turto rūšis ir užsienio valiutą; gautinų sumų, kurių nuvertėjimas pripažintas, nuvertėjimo pripažinimo priežastis; finansinio turto, išskyrus pinigų, kurių naudojimas apribotas, suma;

➤ *Biologinį turta.*

➤ *Atsargas:* apskaitos politika, taikoma atsargoms įvertinti, įskaitant taikytą įkainojimo ir savikainos nustatymo būdą; aplinkybės ar ūkiniai įvykiai, dėl kurių buvo sumažinta atsargų vertė; taip pat aplinkybės ar ūkiniai įvykiai, dėl kurių buvo atkurta sumažinta atsargų vertė; trečiųjų asmenų laikomų atsargų balansinė vertė pagal atsargų grupes, nurodant priežastis ir (arba) teisinius reikalavimus, paaiškinančius, kodėl atsargas laiko tretieji asmenys; ilgalaikį materialųjį ir biologinį turta, skirtą parduoti;

➤ *Atidėjinius:* apie atidėjinių paskirtį; apie numatomą atidėjinių panaudojimo laiką; apie atidėjinių sumos arba panaudojimo laiko neapibrėžtumo požymius; finansinių ataskaitų rinkinio pateikimo teisės aktų nustatytam viešojo sektoriaus subjektui dieną, o jei finansinių ataskaitų rinkinys buvo gražintas pataisyti ir pakartotinai pateiktas teisės aktų nustatytam viešojo sektoriaus subjektui, viešojo sektoriaus subjektas aiškinamajame rašte turi nurodyti priežastį, dėl ko finansinių ataskaitų rinkinys buvo gražintas, kokie pataisymai buvo atlikti, ir pakartotinio pateikimo teisės aktų nustatytam viešojo sektoriaus subjektui dieną; jei pasibaigus ataskaitiniam laikotarpiui, bet iki finansinių ataskaitų paskutinio pateikimo teisės aktų nustatytam viešojo sektoriaus subjektui dienos viešojo sektoriaus subjektas gauna informacijos apie paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną buvusias sąlygas, jis turi koreguoti su šiomis sąlygomis susijusią aiškinamojo rašto informaciją, atsižvelgdamas į naują informaciją.

➤ *Nuomą, finansinę nuomą (lizingą) ir panaudą:* turto, naudojamo pagal finansinės nuomos sutartis, balansinę vertę pagal turto grupes paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną; išnuomoto turto balansinę vertę pagal turto grupes paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną; veiklos nuomos laikotarpius; pagal panaudos sutartis perduoto turto balansinę vertę pagal turto grupes paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną; panaudos laikotarpį ir galimybę jį pratęsti; kitą svarbią informaciją apie panaudos sutartis.

➤ *Grynąjį turta:* „Kiti rezervai“ rodomo rezervo sudarymo priežastis bei reikšmingus pasikeitimus, įvykusius per ataskaitinį ir praėjusį ataskaitinį laikotarpius;

➤ *Finansavimo pajamas:* apskaitos politika, taikoma kiekvienos grupės pajamoms pripažinti; paslaugų įvykdymo procento nustatymo būdas, jei paslaugos teikiamos ilgiau nei vieną ataskaitinį laikotarpį; turto ir paslaugų pajamų suma, gauta iš mainų sandorių, jei tokių sandorių buvo.

➤ *Pagrindines veiklos sąnaudas:* apskaitos politika dėl apskaitos informacijos priskyrimo prie tam tikro segmento ir priskyrimo pokyčiai, jei tokių buvo; apskaitos politika dėl antrinių segmentų nustatymo ir ataskaitinio ir praėjusio ataskaitinio laikotarpių informacija pagal kiekvieną antrinį segmentą; reikšmingos kitos veiklos pajamos ir sąnaudos.

Aiškinamajame rašte nepilnai atskleista informacija, kuri padėtų finansinių ataskaitų informacijos vartotojams suprasti Globos namų finansines ataskaitas.

21. **22-ojo VSAFAS** „Turto nuvertėjimas“²⁸ 6 punkto nuostatomis, sudarydamas finansines ataskaitas VSS turi nustatyti, ar yra turto nuvertėjimo požymių.

Globos namuose buvo atlikta metinė inventorizacija, tačiau nebuvo vertinta, ar turtas turi nuvertėjimo požymių.

22. **24-ojo VSAFAS** „Su darbo santykiais susijusios išmokos“ 16 punkto nuostatomis, VSS ne rečiau negu kartą metinio ataskaitinio laikotarpio pabaigoje turi įvertinti išmokų už kasmetines atostogas sumą ir registruoti darbo užmokesčio ir socialinio draudimo sąnaudas ir išsipareigojimą darbuotojams (sukauptas sąnaudas), jeigu laikotarpio pabaigoje dalies darbuotojų nepanaudotų kasmetinių atostogų dienų skaičius reikšmingai viršija panaudotų atostogų dienų skaičių.

Globos namai neatliko darbuotojų nepanaudotų kasmetinių atostogų dienų inventorizacijos, neapskaičiavo išmokų už atostogas sumos, apskaitoje neįregistravo ir finansinės būklės ataskaitoje nenurodė sukauptų gautinų sumų ir mokėtinų išsipareigojimų.

23. Vadovaujantis Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo²⁹ 33 straipsnio nuostatomis, VSS ataskaitų rinkiniai skelbiami jo interneto svetainėje, o jeigu jos neturi, - už atitinkamos VSS grupės konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio rengimą atsakingo VSS interneto svetainėje. Vadovaujantis **23-ojo VSAFAS** „Tarpinių finansinių ataskaitų rinkinys“³⁰ 22 punkto nuostatomis, viešojo sektoriaus subjektas per 10 kalendorinių dienų nuo tarpinių finansinių ataskaitų pateikimo dienos savo interneto svetainėje paskelbia tarpinių ataskaitų rinkinį.

Globos namai interneto svetainėje nepateikė I-III ketv. ataskaitų rinkinių kaip tai numato teisės aktai.

24. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo³¹ nuostatomis, Finansų ministras patvirtino Konsolidavimo schemą³². Taip pat nutarime numatyta, kad visų konsolidavimo lygių konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkiniai rengiami naudojantis Viešojo sektoriaus apskaitos ir ataskaitų konsolidavimo informacine sistema (toliau - VSAKIS). Viešojo sektoriaus subjektas teikia į VSAKIS konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkiniui parengti reikalingą informaciją, kurios turinį, pateikimo terminus ir tvarką nustato finansų ministras. 2011 m. balandžio

²⁸ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008 m. liepos 4 d. įsakymu Nr. 1K-229 (Žin., 2008, Nr. 78-3083);

²⁹ Lietuvos Respublikos Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo Nr.X-1212 (Žin., 2007, Nr. 77-3046);

³⁰ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008 m. birželio 11 d. įsakymu Nr. 1K-213 (Žin., 2008, Nr. 70-2685).

³¹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. vasario 2 d. nutarimas Nr. 118 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. liepos 16 d. nutarimo Nr. 730 „Dėl Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus subjektų grupių konsoliduotoms ataskaitoms rengti sąrašo patvirtinimo“ pakeitimo“;

³² Lietuvos Respublikos finansų ministro 2011 m. kovo 17 d. įsakymas Nr. 1K-092 „Dėl Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus subjektų grupių finansinėms ataskaitoms konsoliduoti sudėties ir atsakingų už konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinių rengimą viešojo sektoriaus subjektų patvirtinimo“.

19 d. finansų ministro įsakymu³³ patvirtintas Viešojo sektoriaus subjektų finansinių ataskaitų rinkinių konsolidavimo tvarkos aprašas. Apraše nustatytos procedūros ir žingsniai, kuriuos viešojo sektoriaus subjektų grupės finansinių ataskaitų rinkinių rengimo metu turi vykdyti viešojo sektoriaus subjektai. Pagrindiniai etapai: nuosavybės dalių pateikimas ir tvirtinimas VSAKIS; tarpusavio operacijų informacijos, kuri yra derinama su kitais viešojo sektoriaus subjektais, pateikimas ir tvirtinimas VSAKIS; finansinių ataskaitų rinkinio ir eliminavimo duomenų pildymas ir tvirtinimas VSAKIS. Finansų ministerijos tinklapyje paskelbta, kad nuo 2011 m. kovo 28 d. pradedami darbai susiję su tarpusavio operacijų informacijos pateikimu, nuosavybės dalių patikrinimu ir pateikimu bei finansinių ataskaitų rinkinių bei eliminavimo informacijos duomenų už 2010 metus pateikimu.

Dėl to, kad finansų ministro įsakymu 2011 m. balandžio 19 d. patvirtintas Konsolidavimo tvarkos aprašas. Rengiant finansinių ataskaitų rinkinį nebuvo aišku, kokia papildoma informacija turės būti atskleista ir kokie veiksmai atlikti. Mes negalime pasisakyti ar rengiant ir pateikiant metinį finansinių ataskaitų rinkinį visi veiksmai atlikti ir informacija atskleista.

Vadovaujantis 1-ojo VSAFAS 29 punkto nuostatomis, jei VSS tvarko apskaitą nesilaikydamas nors vieno VSAFAS ar jo reikalavimo, tuomet negalima tvirtinti, kad finansinių ataskaitų rinkinys parengtas pagal VSAFAS.

Apibendrinant aukščiau išdėstytas pastabas dėl nevedamų ar klaidingai vedamų apskaitos registru, dėl nepilnai atskleistos informacijos aiškinamajame rašte, dėl turto nuvertėjimo nevertinimo, dėl neapskaičiuotų nepanaudotų kasmetinių atostogų sumų, dėl finansinių ataskaitų rinkinio nepaskelbimo, dėl nepateiktos pradinės finansinės būklės ataskaitos, teigiame, kad Globos namų finansinių ataskaitų rinkinys parengtas nesivadovaujant VSAFAS.

BIUDŽETO VYKDYMO ATASKAITŲ VERTINIMAS

25. Globos namai nevedė kasinių išlaidų knygos, todėl negalime pasisakyti apie sudarytą Biudžeto vykdymo ataskaitų teisingumą.

26. Vadovaujantis Valstybės ir savivaldybių biudžetinių įstaigų ir kitų subjektų žemesniojo lygio biudžeto vykdymo ataskaitų sudarymo taisyklių³⁴, 2 punkto nuostatomis, metinį ataskaitų rinkinį sudaro įmokų į biudžetą, skiriamų specialiosioms programoms finansuoti, ataskaita (forma Nr. 1); žemesniojo lygio biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo ataskaita (forma Nr. 2); finansinės nuomos (lizingo) ir pirkimo išsimokėtinai įsipareigojimų ataskaita (forma Nr. 3); debetinio ir

³³ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2011 m. balandžio 19 d. įsakymas Nr. 1K-152.

³⁴ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008 m. gruodžio 31 d. įsakymas Nr. 1K-465 „Dėl Valstybės ir savivaldybių biudžetinių įstaigų ir kitų subjektų žemesniojo lygio biudžeto vykdymo ataskaitų sudarymo taisyklių ir formų patvirtinimo“ (Žin., 2009, Nr. 3-60; 2009, Nr. 151-6813);

17 Grūžių vaikų globos namų finansinio audito ataskaita kreditinio įsiskolinimo ataskaita (forma Nr. 4); žemesniojo lygio biudžeto išlaidų sąmatų vykdymo aiškinamasis raštas (toliau – aiškinamasis raštas). 10 punktu nurodoma, kokia informacija turi būti pateikiama aiškinamajame rašte: apibendrinti pagrindiniai išlaidų sąmatų vykdymo (nevykdymo) rodikliai (pagal patvirtintas programas) ir paaiškinamos priežastys; papildoma reikšminga ataskaitose nenurodyta informacija; biudžetinių lėšų sąskaitoje (kasoje) lėšų likučiai metų pradžioje ir ataskaitinio laikotarpio pabaigoje ir paaiškinamos jų susidarymo priežastys, iš jų: nepanaudotos lėšos specialiosioms programoms finansuoti; nepanaudoti asignavimai tęsiamiems nebaigtos statybos objektams finansuoti; grąžintos biudžeto lėšos po sausio 10 dienos; atstovybių užsienyje lėšos; kitos lėšos. Praėjusiais metais nepanaudotas lėšų likutis, kuris ataskaitiniais metais buvo įskaitytas į nuo metų pradžios gautus asignavimus.

Globos namai nesivadovavo Valstybės ir savivaldybių biudžetinių įstaigų ir kitų subjektų žemesniojo lygio biudžeto vykdymo ataskaitų sudarymo taisyklių nuostatomis, Pasvalio rajono savivaldybės administracijos Finansų skyriui nepateikė aiškinamojo rašto, kuris yra metinio ataskaitų rinkinio sudedamoji dalis.

27. Vadovaujantis Valstybės ir savivaldybių biudžetinių įstaigų ir kitų subjektų žemesniojo lygio biudžeto vykdymo ataskaitų sudarymo taisyklių 11 punkto nuostatomis, ataskaitos sudaromos pagal paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos duomenis tūkstančiais litų su vienu ženklu po kablelio.

Globos namai nesivadovavo šiomis nuostatomis, biudžeto vykdymo ataskaitos sudarytos litais.

28. Vadovaujantis Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo³⁵ 33 straipsnio nuostatomis, VSS ataskaitų rinkiniai skelbiami jo interneto svetainėje, o jeigu jos neturi, - už atitinkamos VSS grupės konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio rengimą atsakingo VSS interneto svetainėje.

Globos namai interneto svetainėje nepaskelbė tarpinių I-III ketv. biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių.

VIDAUS KONTROLĖS VERTINIMAS

Audito metu atlikus audito procedūras nustatyta, kad Globos namuose vidaus kontrolės sistema, nesukurta taip, kad užtikrintų pagrindinius jai keliamus tikslus, neatsižvelgiant į vidaus kontrolės tikslą, veiklos riziką, vidaus kontrolės pastovumą ir jos atlikimo sąnaudas, apskaitos informacinę sistemą, turto apsaugos būklę ir kitus vidaus kontrolės kriterijus. Audito metu nustatyti reikšmingi vidaus kontrolės trūkumai rodo, kad vidaus kontrolė veikia nepatikimai todėl ji vertinama kaip silpna.

³⁵ Lietuvos Respublikos 2007 m. birželio 26 d. Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas Nr. X-1212 (Žin., 2007, Nr. 77-3046);

Primename, vadovaujantis Biudžeto sandaros įstatymo 7 straipsniu, **biudžeto asignavimų valdytojais** įstatymų nustatyta tvarka atsako už programų vykdymą, programų sąmatų sudarymą ir vykdymą neviršijant patvirtintų asignavimų sumų už paskirtų asignavimų efektyvų, atitinkanti programoje nustatytus tikslus ir rezultatyvų naudojimą; buhalterinės apskaitos organizavimą, ataskaitų rinkinių pagal Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymą ir kitų teisės aktų reikalavimus rengimą ir pateikimą.

Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo 35 straipsniu, už viešojo sektoriaus subjekto ataskaitų rinkinių sudarymą, pateikimą teisės aktuose nurodytoms įstaigoms ir institucijoms ir paskelbimą laiku atsako **viešojo sektoriaus subjekto vadovas**.

Vadovaujantis Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos organizavimo taisyklių 4 punktu, už biudžetinės įstaigos buhalterinės apskaitos organizavimą atsako **biudžetinės įstaigos vadovas**, o vadovaujantis taisyklių 20 punktu, **vyriausiasis buhalteris** atsako už visų tinkamai įformintų ir apskaitos dokumentais pagrįstų ūkinių įvykių ar ūkinių operacijų įtraukimą į apskaitą, buhalterinių įrašų atitiktį ūkinių įvykių ar ūkinių operacijų turiniui, apskaitos informacijos patikimumą, ūkinių operacijų teisėtumo, lėšų naudojimo teisės aktų nustatyta tvarka, tinkamo apskaitos dokumentų įforminimo kontrolę, biudžetinės įstaigos finansinės atskaitomybės sudarymą pagal sąskaitų duomenis.

REKOMENDACIJOS

1. Darbo užmokesčių darbuotojams nustatyti, apskaičiuoti ir išmokėti vadovaujantis teisės aktais.
2. Globos (rūpybos) išmokų vaikams lėšas naudoti Socialinių paslaugų finansavimo ir lėšų apskaičiavimo metodikoje numatytiems išlaidoms.
3. Nuo išmokamų A klasės nuomos pajamų išskaityti pajamų mokesčių, pervesti ir deklaruoti valstybinei mokesčių inspekcijai.
4. Gautinų ir mokėtinų sumų, maisto produktų inventorizaciją atlikti vadovaujantis teisės aktų nuostatomis.
5. Pagal panaudos, nuomos sutartis naudojamą turtą apskaityti nebalansinėse sąskaitose.
6. Valstybės biudžeto lėšas skirtas viešųjų darbų programai naudoti pagal paskirtį.
7. Apskaitą tvarkyti ir finansinių ataskaitų rinkinį sudaryti vadovaujantis Buhalterinės apskaitos įstatymu ir VSAFAS.
8. Tvarkant apskaitą ir sudarant biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinius vadovautis Valstybės ir savivaldybių biudžetinių įstaigų ir kitų subjektų žemesniojo lygio biudžeto vykdymo ataskaitų sudarymo taisyklėmis.
9. Ataskaitų rinkinius paskelbti teisės aktų nustatyta tvarka.

Audito metu Savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba raštais³⁶ informavo Globos namus apie nustatytus pažeidimus ir neatitikimus kartu su rekomendacijomis jiems pašalinti. Pastebėjimai, rekomendacijos buvo teikiami ir žodžiu. Apie rekomendacijų įgyvendinimo būklę Globos namai Savivaldybės kontrolės ir audito tarnybą informavo raštais³⁷.

Neįgyvendintos rekomendacijos pateiktos rekomendacijų įgyvendinimo plane (žr. priedą).

Kontrolės ir audito tarnybos vyriausioji specialistė

Ilma Paliukėnaitė

Audito ataskaita surašyta dviem egzemplioriais: vienas –Pasvalio rajono Grūžių vaikų globos namams, kitas – Pasvalio rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnybai.

³⁶ 2010 m. spalio 26 d. Nr. SS-27 ir 2010 m. lapkričio 29 d. Nr. SS-30 „Dėl išankstinio tyrimo rezultatų“.

³⁷ 2010 m. gruodžio 19 d. Nr. 86; 2011 m. sausio 6 d. Nr. 1; 2011 m. sausio 12 d. Nr. 6.

Pasvalio rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos Grūžių vaikų globos namų finansinio audito ataskaitos 2011 m. gegužės 2 d. Nr. A-11 priedas

REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS

Eil. Nr.	Rekomendacija	Veiksmas/ Priemonės/ Komentarai	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas
1	Darbo užmokestį darbuotojams nustatyti, apskaičiuoti ir išmokėti vadovaujantis teisės aktais.	Darbo užmokestį darbuotojams nustatysime, apskaičiuosime ir išmokėsime vadovaujantis teisės aktais	2011 m. II ketv.
2	Globos (rūpybos) išmokas vaikams naudoti Socialinių paslaugų finansavimo ir lėšų apskaičiavimo metodikoje numatytais išlaidoms.	Globos (rūpybos) išmokas vaikams naudosime Socialinių paslaugų finansavimo ir lėšų apskaičiavimo metodikoje numatytais išlaidoms.	2011 m. II ketv.
3	Nuo išmokamų A klasės nuomos pajamų išskaityti pajamų mokestį, pervesti ir deklaruoti valstybinei mokesčių inspekcijai.	Nuo išmokamų A klasės nuomos pajamų išskaitysime pajamų mokestį, pervesime ir deklaruosime VMI.	2011 m. II ketv.
4	Gautinų ir mokėtinų sumų, maisto produktų inventorizaciją atlikti vadovaujantis teisės aktų nuostatomis.	Inventorizaciją atliksime vadovaujantis Inventorizacijos taisyklėmis	2011 m. II ketv. 2011 m. IV ketv.
5	Pagal panaudos, nuomos sutartis naudojamą turtą apskaityti nebalansinėse sąskaitose.	Pagal panaudos, nuomos sutartis naudojamą turtą apskaitysime nebalansinėse sąskaitose.	2011 m. II ketv.
6	Valstybės biudžeto lėšas skirtas viešųjų darbų programai naudoti pagal paskirtį.	Valstybės biudžeto lėšas skirtas viešųjų darbų programai naudosime pagal paskirtį.	2011 m. II ketv.
7	Apskaitą tvarkyti ir finansinių ataskaitų rinkinį sudaryti vadovaujantis Buhalterinės apskaitos įstatymu ir VSAFAS.	Apskaitą tvarkysime ir finansinių ataskaitų rinkinį sudarysime vadovaujantis Buhalterinės apskaitos įstatymu ir VSAFAS.	2011 m. II ketv.
8	Tvarkant apskaitą ir sudarant biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinius vadovautis Valstybės ir savivaldybių biudžetinių įstaigų ir kitų subjektų žemesniojo lygio biudžeto vykdymo ataskaitų sudarymo taisyklėmis.	Tvarkant apskaitą ir sudarant biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinius vadovausimės Valstybės ir savivaldybių biudžetinių įstaigų ir kitų subjektų žemesniojo lygio biudžeto vykdymo ataskaitų sudarymo taisyklėmis.	2011 m. II ketv.
9	Ataskaitų rinkinius paskelbti teisės aktų nustatyta tvarka.	Ataskaitų rinkinius paskelbsime teisės aktų nustatyta tvarka.	2011 m. II ketv.